

Nyt, nordisk kulturhus i Italien

I Civita D'Antino sydøst for Rom skal et nyt kulturhus for nordiske kunstnere og studerende åbne i et af byens gamle palazzoer. Projektet drives af et medlem af adelslægten Ferrante, som har tilbagekøbt huset, der tidligere var i familiens eje.

Af Iben Bjurner

På verdens tinde i den lille bjergby Civita D'Antino omkring 130 kmsydøst for Rom ligger Palazzo Ferrante, som efter århundreders leben nu slumrer tavst med udslukte øjne. Palazzoet var engang den majestætiske højborg for den adelige, italienske Ferrante-slægt - en af de fremtrædende familier i området. Tidens tand har dog for længst taget en bid af 1600-tals-huset, og facaden har mistet gløden i kinderne. Den var oprindeligt sarte lysere, som Kristian Zahrtmanns maleri, Bryllupsselskab i Abruzzo fra 1896, afslører.

Bryllupsselskab i Abruzzo, Kristian Zahrtmann.

Palazzo Ferrante ses i baggrunden.

Kristian Zahrtmann (1843-1917) vandrede nemlig selv omkring nær palazzoet sammen med notabiliteter som P.S. Krøyer (1851-1909) og mange andre nordiske kunstnere i slutningen af 1800-tallet. Her fik de øje på byen i 904 meters højde med det helt særlige lys, som de lod skinne på deres lærreder og i dansk kunsthistorie.

Dansk gruppe på besøg i Civita D'Antino med Palazzo Ferrante i baggrunden.

Gammelt hus med ny funktion

Gløden i Palazzo Ferrantes ansigt vil den adelige Manfredo Ferrante - en efterkommer af tidligere tiders ejere - nu have tilbage i det gamle hus. Han har et godt øje til Norden, er fætter til en efterkommer af Thorvaldsen og samler på dansk impressionistkunst. Sammen med professor Felice Cassuci har han købt det gamle palazzo med tanke på en omfattende restaurering. Det skal efter planen i fremtiden rumme et kulturfællesskab for nordiske kunstnere, studerende og andre interessenter, som skal kunne komme på inspirationsophold i Civita D'Antinomed naturens overflødhedshorn i øjenhøjde - ligesom deres artsfæller i 1800-tallet.

Fra højre Manfredo Ferrante, Alessandro Boccanelli og Anna-Pia Boccanelli. De to sidstnævnte er 2xtipoldebørn af Thorvaldsen og i familie med Manfredo Ferrante.

Accademia delle Belle Arti - Roms kunstakademi - og de nordiske akademier i Rom har alle udtrykt gentagen interesse for restaureringsprojektet, fordi Palazzo Ferrante har stor kulturhistorisk værdi set i lyset af dets egen og Civita D'Antinos fortid.

Giardino Ferrante, Johan Rohde

Danske kunstnere i spil

Oprindeligt var byen et slags stort, kreativt "kontorfællesskab" for de mange kunstnere, som fulgte i hælene på Kristian Zahrtmann og P.S. Krøyer fra 1880'erne og frem. I den lille, pittoreske by, som står på tå i en evig balance højt oppe på en Abruzzerbjergenes skråninger, boede en større koloni af kreative hjerner midt i områdets storslåede scenerier. Om Civita D'Antino sagde Kristian Zahrtmann: "Om morgenen er her vidunderlig dejligt. Skyerne ligger under én som et stort, stivnet ishav, og kun enkelte toppe rager op som øer."

Trappen i Civita D'Antino, Kristian Zahrtmann

Motiver var der nok af. Friluftsmaleriet var netop sluppet ud af fortidens formaliserede hænder og boltrede sig nu på kunstnernes lærere som en helt ny og banebrydende tendens. Joakim Skovgaard (1856-1933), som havde sluttet sig til det malende selskab i 1883, fangede for eksempel i sin streg en flok fruer, der i sommerheden hentede vand i nabobyen Soras idylliske flod.

Og naturalismen og friluftsmaleriet fik også selskab af realismen, som P.S. Krøyer satte på lærredet i sit værk "Landsbyhattemagerne" (1881). Scenen fandt også han i Sora, og så fremmedartet var det realistiske værk, at kunstkritikerne i Danmark forargedes – især over sveddråben på hattemagerens

Lirifloden, Joakim Skovgaard

næse – og ikke ville anerkende Krøyers evner. Det ville salonen i Paris til gengæld, og her blev maleren oven i købet premieret for sit værk. Realismen havde endegyldigt meldt sin ankomst. Væk var de idealiserede folkelivsskildringer – nu var det mennesket og den sociale dimension omkring det, som malerne stræbte efter at sætte farver på.

En malende adelsmand

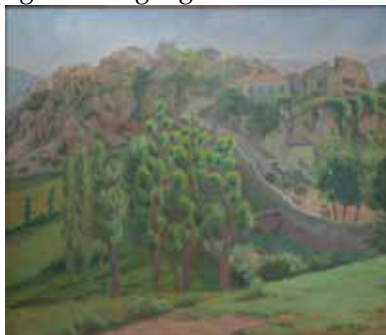
En af fortalerne for disse og andre moderne tendenser i kunsten var Adam Sophus greve Danneskiold-Samsøe (1874-1961). Han var en af de mange malende landsmænd, som lagde vejen forbi Krøyer, Zahrtmann og Skovgaard i de små bjergbyer i Abruzzerne. Danneskiold-Samsøe var også en af de første danske kunstnere, der tog den franske modernisme til sig, og senere blev han desuden en varm tilhænger af kubismen og modernismen i dansk kunst. I 1908 var hans værker fra tiden sydpå med på den første udstilling om Civita D'Antino i København.

Trappen i Civita, Peter Tom-Petersen

Adam Sophus greve Danneskiold-Samsøe var søn af hofjægermester, premierløjtnant og forpagter Otto Ludvig August Balthazar greve Danneskiold-Samsøe og Louise Siegfriede, født komtesse Knuth. Han gik på Sorø Akademi i årene 1887-94 og søgte derefter forgæves optagelse på Kunstakademiet. Da han ikke kom ind, blev han i stedet elev på Kunstnernes Frie Studieskoler under Kristian Zahrtmann i begyndelsen af 1900-tallet.

Det blev begyndelsen til et venskab, der varede til Zahrtmanns død i 1917, og de flere gange i årene 1902-04 rejste rundt i Italien sammen – først til Portofino ved Genua, så til Rom, Civita D'Antino og Taormina på Sicilien, hvor Danneskiold-Samsøe blev i over halvandet år.

Han var som adelsmand økonomisk uafhængig, men hans valg af kunstnervejen var stadig et brud med den traditionelle vej for en mand af hans stand.

*Landskab i Civita,
Adam Sophus Danneskiold-Samsøe*

Vidunderlige højder

Kristian Zahrtmann selv blev udnævnt til æresborger i Civita D'Antino i 1902, og den dag i dag kan man se beviset på denne hædersbevisning på plaketten, der er skrevet på dansk og hænger ved byporten Porta Flora. Det var netop foran denne port, at en flok unge, italienske fruer i 1883 var på vej ned ad trappen på et af kunstnerens ikoniske malerier.

*Unge kvinder der bærer lime,
Kristian Zahrtmann*

Mange af gadenavnene i Civita D'Antino er opkaldt efter nordiske malere eller stednavne, og byen er bestemt et besøg værd, selv om den ligger et par timers kørsel fra Rom. Lægger man vejen forbi, kan man passende spise frokost i Antica Osteria Zahrtmann i Via Roma 9, som byder på fremragende mad fra det italienske landkøkken. Her står ejerne Roberto og Stefania selv i køkkenet, og på væggene hænger et mindre hav af hjemlige kunstplakater med motiver af Krøyer og Zahrtmann. Det er som at træde ind i et lille stykke Danmark.

Udenfor er alt dog sit gamle, italienske jeg, og sceneriet er stadig lige så betagende som i Zahrtmanns og Krøyers dage. Små, bugtede gader og stræder, ældgamle vagttårne, skønne udsigtspunkter og huset Casa Cerroni, hvor de danske kunstnere boede og efterlod sig smukke vægmalerier, blandt andet i form af våbenskjolde med deres navne.

Zahrtmanns og Skovgaards våbenskjolde i Casa Cerroni.

Palazzo på vej ud af tornerosesøvn

Så de nordiske kunstnere, der fremover igen får chancen for at genopdage Civita D'Antino via et ophold i Palazzo Ferrante, kan godt glæde sig. Firmaet Novareckon står bag den kommende restaurering af palazzoet med tilhørende kapel, og ophavsmændene bag projektet er nu ved at søge midler til renoveringen af huset. Processen kommer til at foregå i forskellige faser, og det er planen at åbne huset op gradvist, som den skrider frem.

Manfredo Ferrante samarbejder om projektet med blandt andre Bornholms Kunstmuseum og Skovgaardmuseet i Viborg, fordi bornholmeren Kristian Zahrtmann og viborgenser Joakim Skovgaard som nævnt var ivrige gæster i Civita D'Antino. Begge museer har tilkendegivet deres støtte til Palazzo Ferrantes nye sjæl og indhold. Så nu er det bare tiden, der skal stavre af sted på ivrige ben, for at huset med den adelige fortid kan vågne op til en ny, kreativ fremtid.

Palazzo Ferrante er opført i 1600-tallet til Ferrante-stormændene, som allerede i 1500-tallet slog sig ned i området omkring Civita D'Antino. Huset skal efter planen fremover benyttes til artist-in-residence-programmer for lokale og nordiske kunstnere samt studerende fra italienske og udenlandske kunstakademier med historie, kunst og æstetik som fagområde. Det skal også anvendes til workshops, udstillinger, events og turismetiltag.